

Quo vadis – Neuro-Ophthalmológia?

1. Neuro-Ophthalmológia egyik legfőbb feladata ezen előadás révén is bemutatni:
  - Miért fontos a TÁRSSZAKMÁK (kardiológusok, neurológusok-strokológusok, szemészek etc.) együttműködése: TEAM
  - Hogyan tudnak hatékonyan, urgens módon az adott TEAM - ek :
    - az adott időablakon belül,
    - a lehető legkorábbi klinikai fázisban
    - etio-pathomechanizmust megcélózva beavatkozni?
2. Előadásunk témája:
A LÁTÁS SZENZOMOTOROS RENDSZERÉNEK MIKRO-ANGIOPATHIÁJA (CSVD)-
OCULARIS STROKE - PITVAR FIBRILLÁCIÓ
  - Etio - Pathomechanizmus: előjelző szerep - ok-okozati kapcsolat
    - XXI.századi (differenciál) diagnosztika, -algorithmus
  - A legkorszerűbb terápiás elvek - hazai és nemzetközi guideline-ok mentén

Somlai Judit*, Polgár Balázs**, Nieszner Éva**, Kovács Tibor***

Északpesti Centrumkórház - Honvédkórház,
Idegsebészet - Neuro-Ophthalmológia*, Kardiológia**,
SE Neurológiai klinika***
Budapest

Előadás diák letölthetősége
SomlaiJudit.hu
nosza.eu; nosza.eu/nokonyv

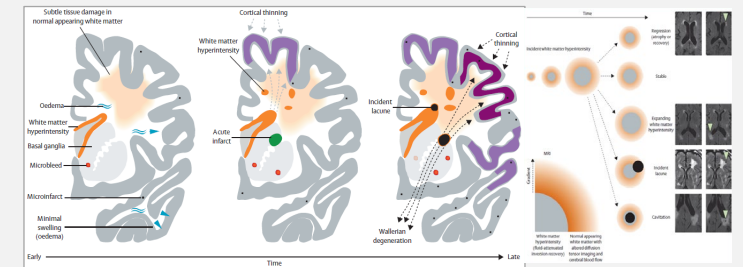
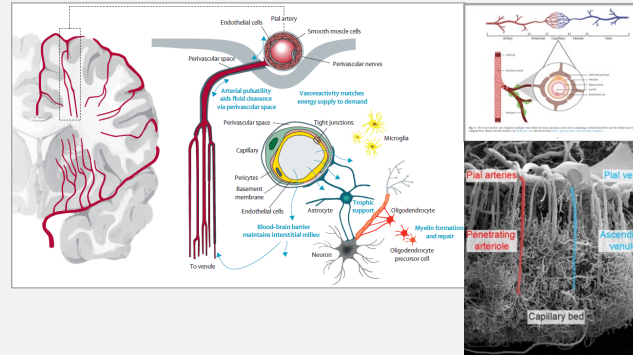
A LÁTÁS SZENZOMOTOROS RENDSZERÉNEK MIKRO-ANGIOPATHIÁJA (CSVD)

OCULARIS STROKE - PITVAR FIBRILLÁCIÓ

előjelző szerep - ok-okozati kapcsolat - új diagnosztikai és terápiás guideline javaslat -TEAM

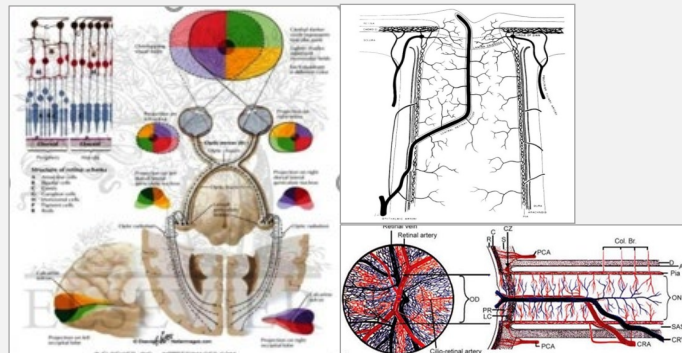
PITVAR FIBRILLATIO

Intracerebralis vég-kisartéria hálózat - Lacunaris Infarctus betegség- CSVD

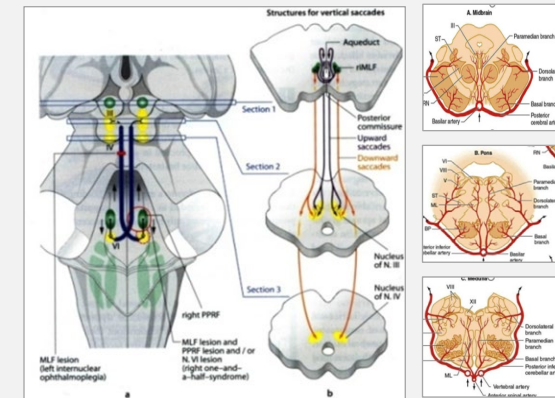

Ocularis Stroke-Látópálya rendszerben:látásvesztés

Ocularis Stroke - Szemmozgató rendszerben:diplopia

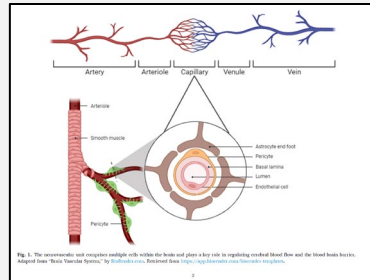
+/-

Az agyi kisér betegség - ún. Cerebral Small Vessels Disease, CSVD) anatómiai és pathofiziológiai jelentősége Ocularis Stroke tüneteinek esetén

1. CSVD anatómiája: 1/1. Végartériák általános jellemzői:

- arteriolák
- capillarisek
- Venulák

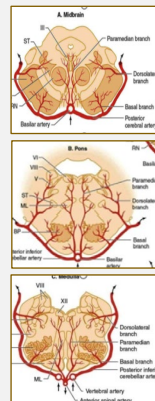
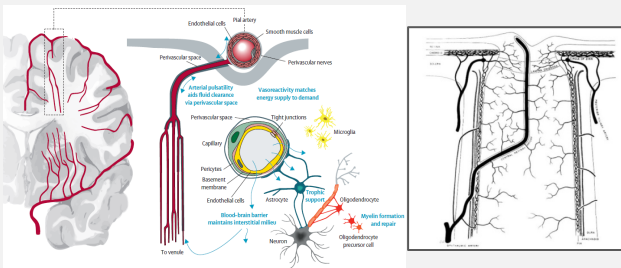

1./2. Szervezetben belül megtalálható:

- központi idegrendszerben
- szívben

1/3. Hisztológiai jellemzői:

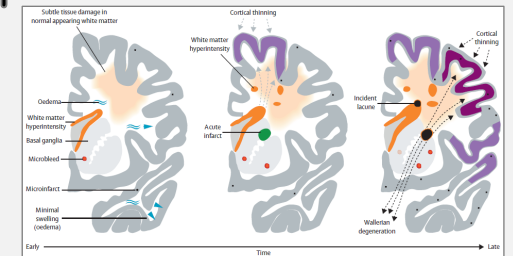
- <1 mm alatti az erek átmérője
- 50 - 400 µm közötti

2./ Intracerebrális végartériák lokalizációja a KIR-en belül:

Az 1mm-nél nagyobb erek elágazási pontjainál subcorticalis struktúrák perfúzióját biztosítják, nevezetesen:

- fehérállományi traktusokban
- basalis ganglionokban
- thalamusban és a ponsban

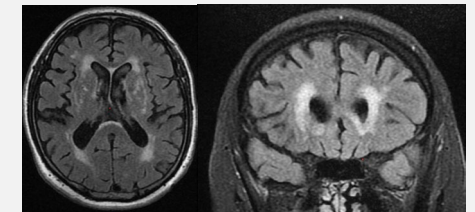
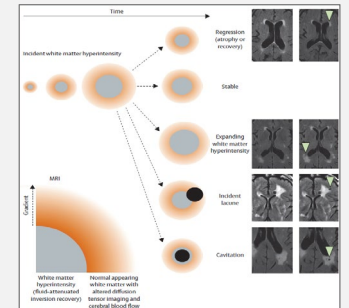

3./ A CSVD klinikai manifesztációi:

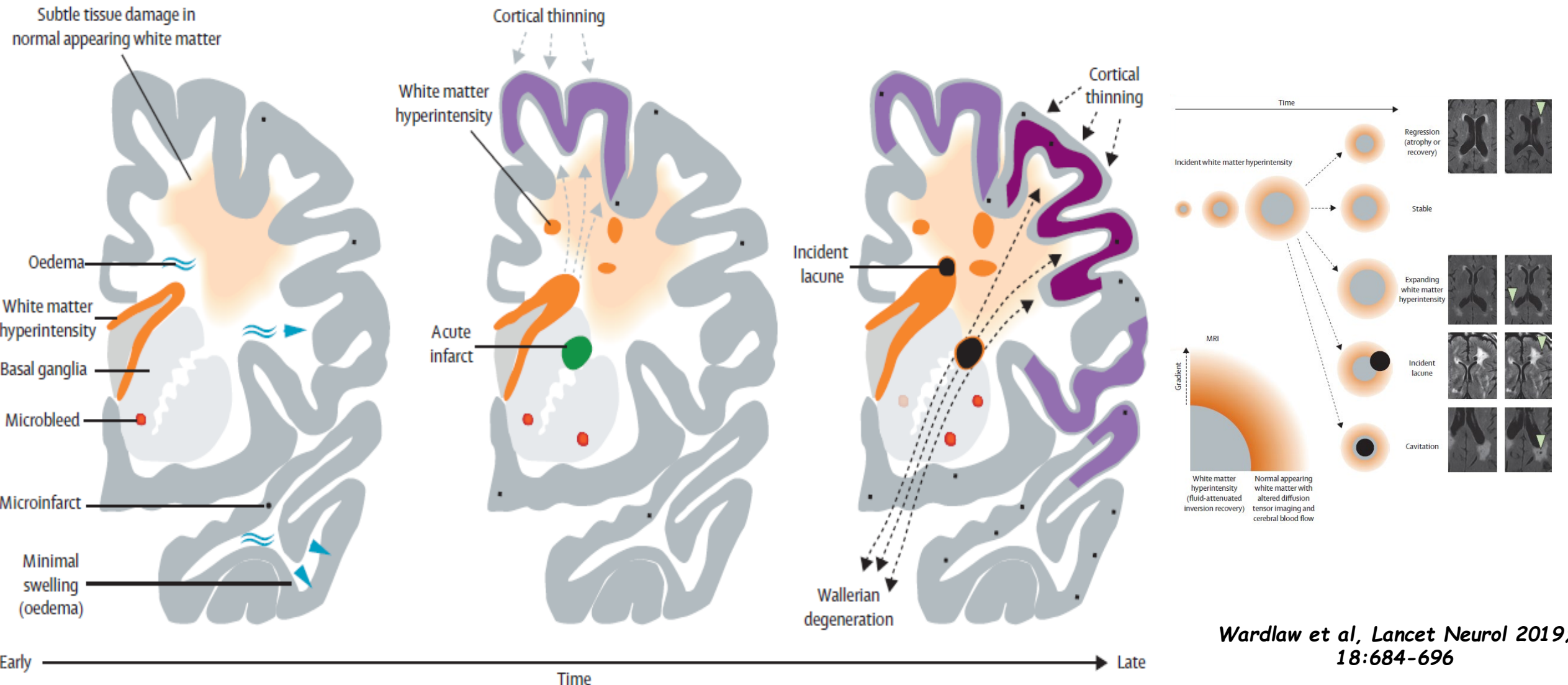
- Ischemiás LACUNARIS INFARCTUSOK
- Intracerebrális kis vérzések
- Vascularis DEMENCIA

4./A CSVD rizikó tényezői: átfedésben a kardiovaszkuláris főbb RF-kal:

hypertónia,
diabetes mellitus,
hypercholesterinaemia,
genetikai okok

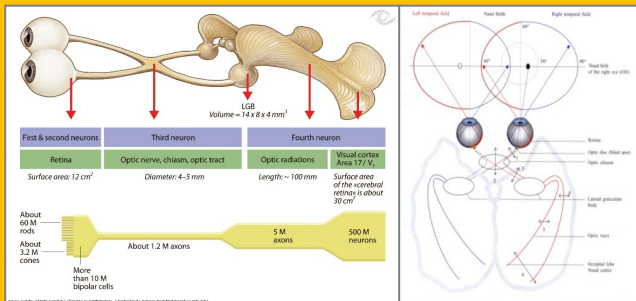

Cerebral Small Vessel Disease - „Lacunar Infarcts Disease” patofiziológia

CSVD - Vascularis Encephalopathia
Rövidtávú Progresszív Memória veszteség

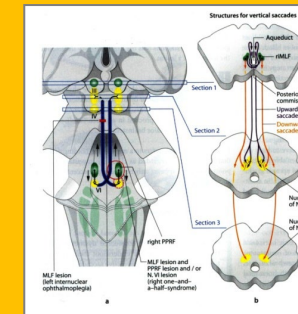

Mi a NEURO-OPHTHALMOLÓGIA FELADATA

a látópálya- és a szemmozgató rendszerek sérülésekor ?

LÁTÁSVESZTÉS és/vagy KETTŐSLÁTÁS

fordított a gondolkodás

➤ látászavar - KIR rendszerbetegség

bizonyos tünetcsoportok

➤ etiológia specifikusak

magassági-topográfiai dg

➤ lokalizációs dg.+ károsodás mértéke

látásfunkció vesztés

➤ morfológiai (MR) eltérés nélkül

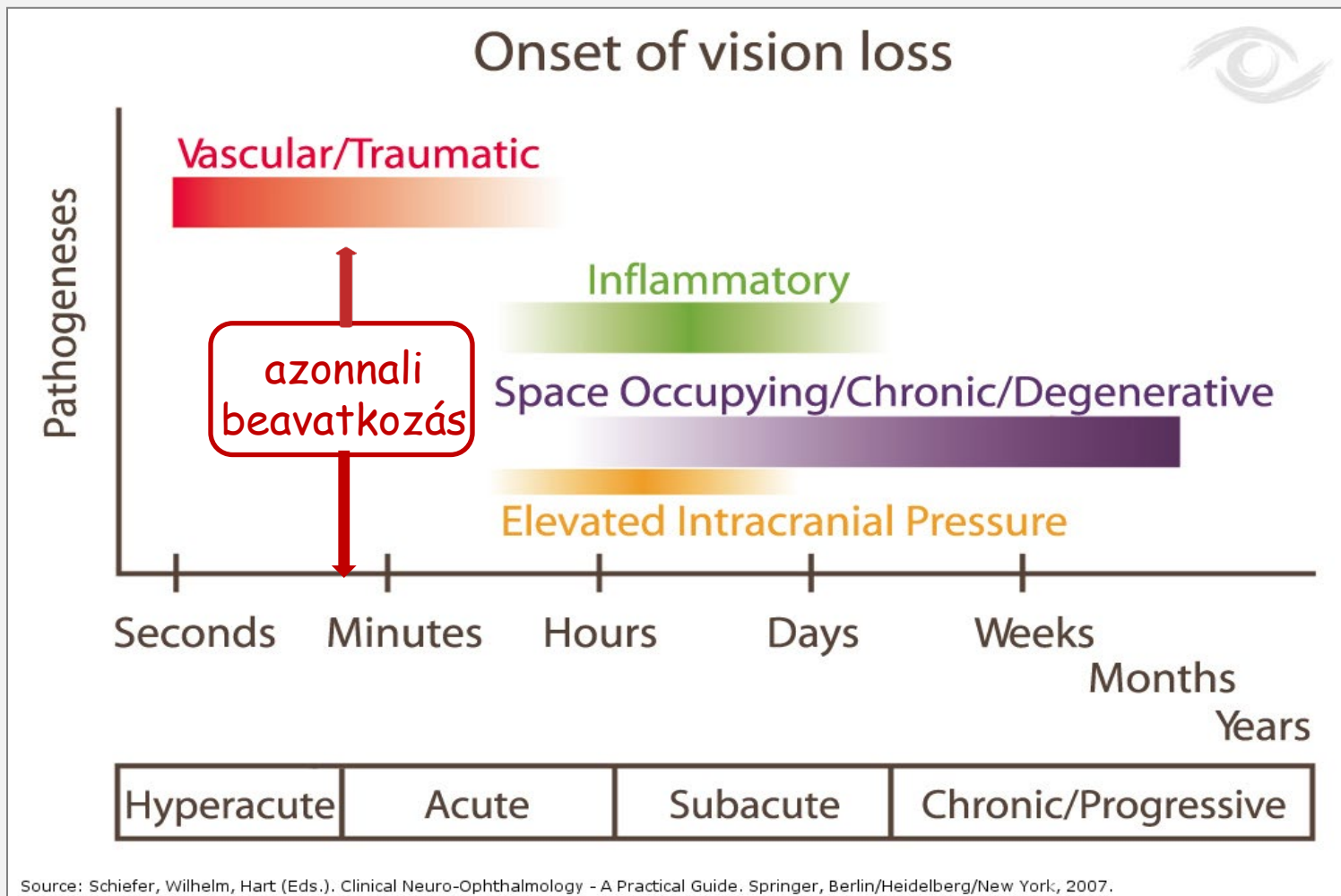
minél korábbi a diagnózis

➤ annál kisebb fokú az irreverzibilis látásvesztés

a kezelés-, rehabilitáció

➤ hatékonyságának követése

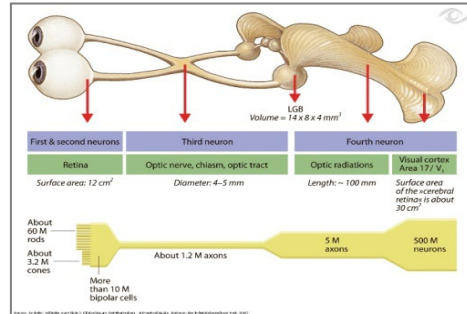
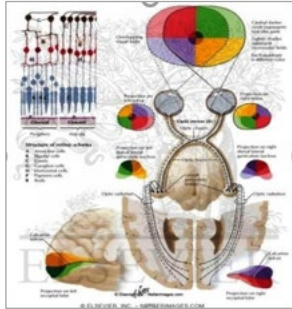
Az IDŐFAKTOR jelentősége: Milyen gyorsan okozhatnak egy vagy kétoldali látásvesztést az eltérő pathomechanizmusú opticus léziók ?

Mi az **OCULARIS STROKE** klinikuma?

Látásvesztés - Kettőslátás

Fogalmak, pathofiziológia- **LÁTÓPÁLYARENDSZER**

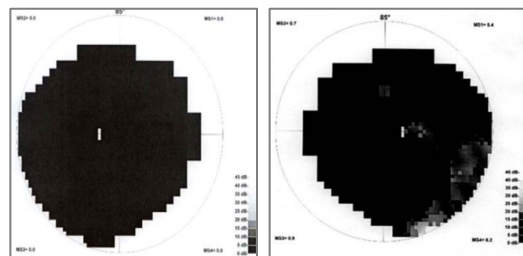
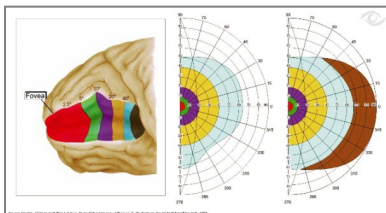
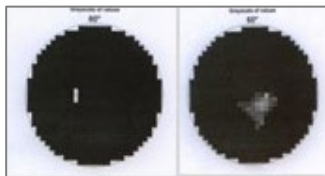

Vascularis elváltozás:

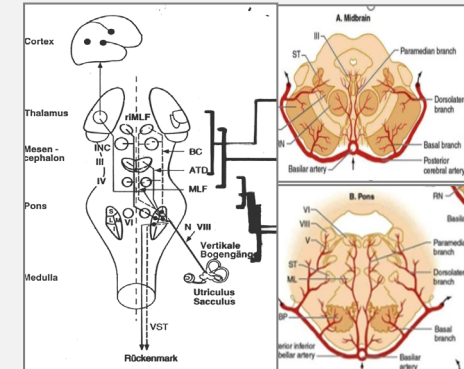
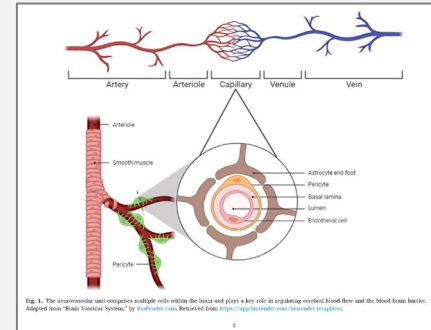
az AGYBAN : **ISCHEMIÁS STROKE**

+/- a **LÁTÓPÁLYA** rendszerben: **OCULARIS STROKE**:

- retinában <
- papillában (NA-AION) >>>
- chiasmában <<
- radiatio opticában >>
- látókéregben (kérgi vakság) <<

Fogalmak, pathofiziológia- **SZEMMOZGATÓ RENDSZER**

Vascularis elváltozás:

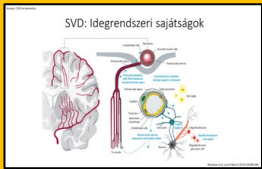
az agyban : **ISCHEMIÁS STROKE**

+/- az AGYTÖRZSBEN : /pons, thalamus, basalis ggl./

OCULARIS STROKE -ATÖ:

- Szemmozgató agyidegi magvak<
- Internuclearis pályák >>>
- Vestibulo - Ocularis Reflex pályák<<
- VOR - THAL magvak >>

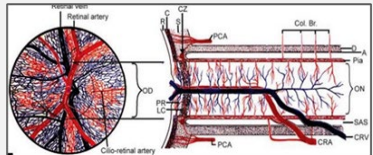
OCULARIS STROKE - STROKE

az agyi ischemiás stroke része (közvetett bizonyítékok)

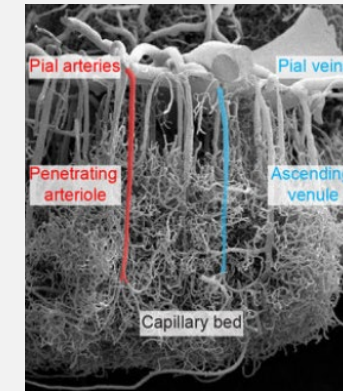
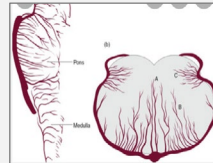
Mik az ANATÓMIAI és PATOFIZIOLÓGIAI predisponáló tényezők?

1./ RETINA-PAPILLA HYPERPERFÚZIÓ >> OS legérzékenyebb klinikai jelzője, előjelző tünet: AMAUROSIS FUGAX

2./ Retina - Papilla - Látóideg/ ATÖ artériás vérellátása: VÉGARTÉRIÁK

„shunt”mechanismusok hiánya
SVD - Lacunar Infarcts Disease

Scanning electron microscopy image of the microvascular organisation of the human cortex.

- Oxygenated blood is delivered through **pial arteries** that send **penetrating arterioles** into the cortex that further divide into **microvessels**, known as **capillaries**.
- Nutrients and gas exchanges are made in **the capillary bed**
- deoxygenated blood is drained via **veins**

Adapt. from Retina de la Torre et al, 1988

3./ Artéria OPHTHALMICA: ACI 1.ága intracraniálisan

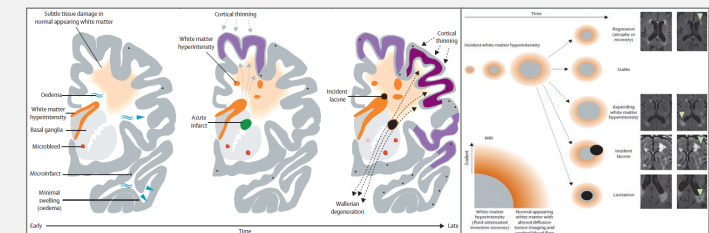
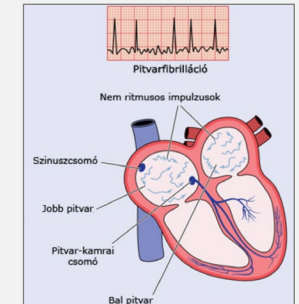
4./ SZÍV : perfúziós zavar: hypoperfúzió +/- mikroembólia forrás:

PITVAR FIBRILLÁCIÓ, RITMUSZAVAROK, szívbillentyűk betegségei, POF

5./ Art.CAROTIS INTERNA : ACI atheroscleroticus lágy embológén plakk

6./ INTRACRANIALIS KISÉR BETEGSÉG -CSVD „LACUNAR INFARCTS DISEASE”

Ocularis stroke - MR: 54,6%
(saját betegkör, 514 beteg)

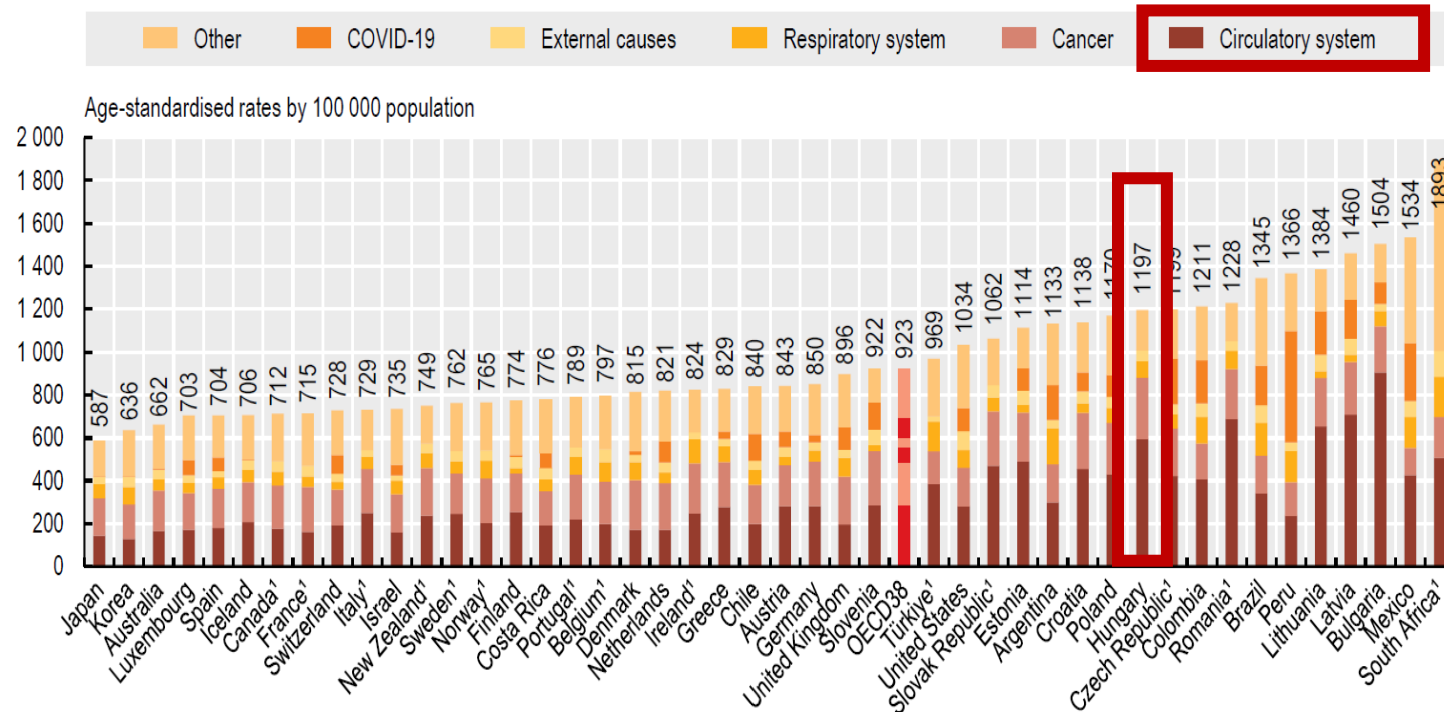

A vezető halálozási okok (mortalitás) megoszlása OECD 40 ország adatai alapján - OECD (2023).

Health at a Glance 2023: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/7a7afb35-en>

Source: OECD Health Statistics 2023.

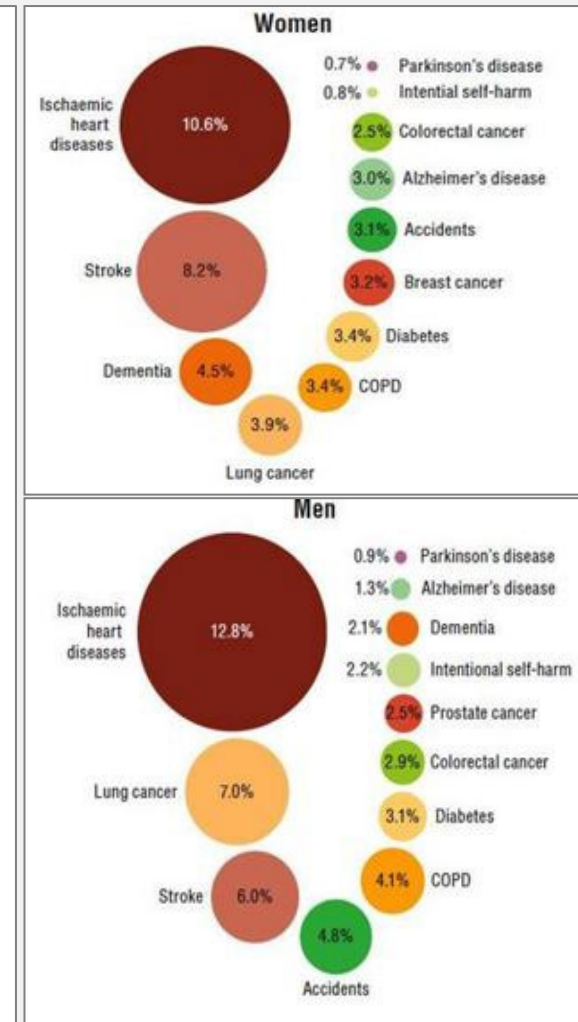
Figure 3.6. Main causes of mortality by country, 2021 (or nearest year)

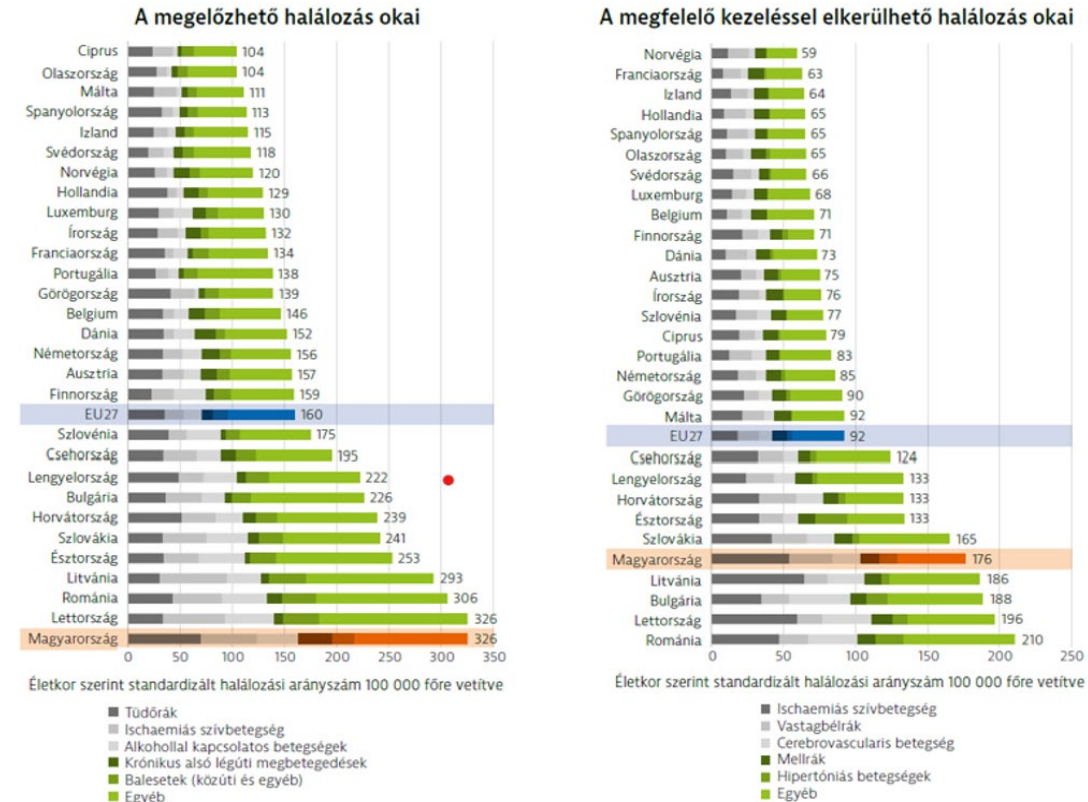
Note: External causes of death include accidents, suicides, homicides, and other causes. 1. Most recent data point corresponds to 2016-19.

Source: OECD Health Statistics 2023.

StatLink <https://stat.link/94o85u>

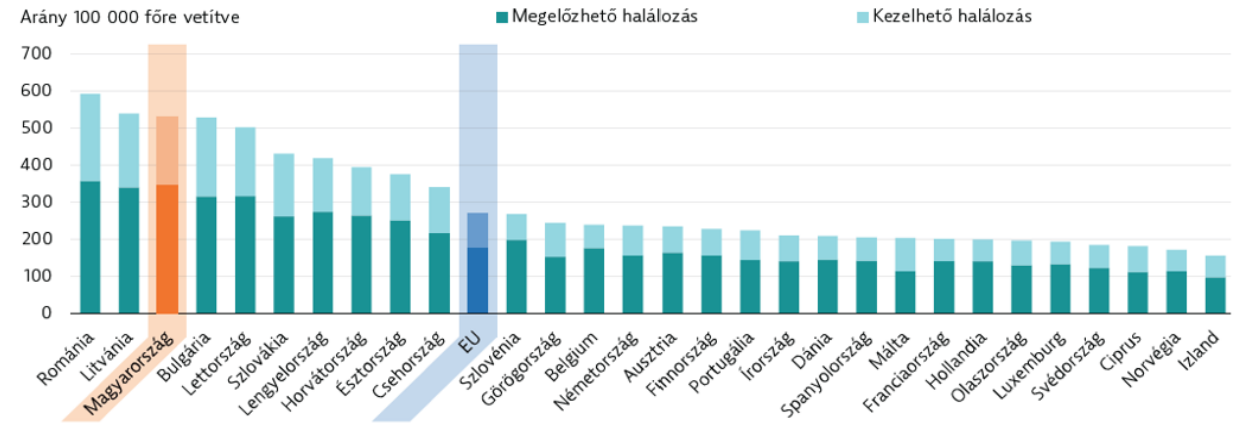
A megelőzhető és az elkerülhető halálozás aránya a legmagasabbak között van az EU-ban

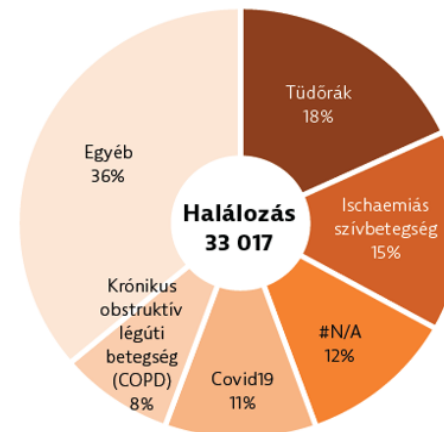
Megjegyzés: A megelőzhető halálozás az a halálozás, amelyet főként népegészségügyi és elsődleges prevenció beavatkozásokkal el lehetett volna kerülni. A megfelelő kezeléssel elkerülhető halálozás az a halálozás, amelyet főként egészségügyi beavatkozásokkal, többek között szűréssel és kezeléssel el lehetett volna kerülni. Egyes betegségek (például az ischaemiás szívbetegség és az agyi érrendszeri betegségek) esetében a halálesetek fele a megelőzhető halálozások közé sorolható; a másik fele egyébként elkerülhető okoknak tulajdonítható. Mindkét mutató a korai (75 év alatti) halálra utal. Az adatok a felülvizsgált OECD/Eurostat listákon alapulnak.

Forrás: Eurostat adatbázis (az adatok 2018-ra vonatkoznak, kivéve Franciaország esetében, ahol 2016-ra).

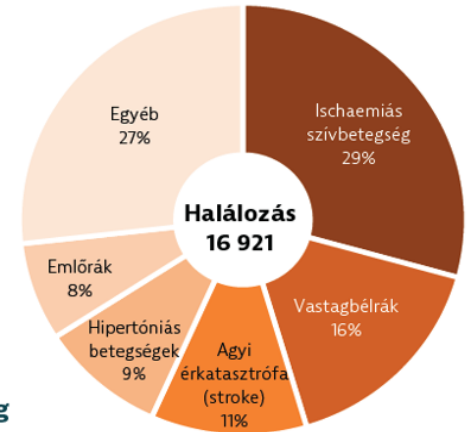
Az elkerülhető halálozás aránya Magyarországon a harmadik legmagasabb az EU-ban

Megelőzhető halálozás

Elkerülhető halálozás

Megjegyzés: A megelőzhető halálozás az a halálozás, amelyet főként népegészségügyi és elsődleges prevenció beavatkozásokkal el lehetett volna kerülni. A megelőzhető halálozás az a halálozás, amelyet főként egészségügyi beavatkozásokkal, többek között szűréssel és kezeléssel el lehetett volna kerülni. Mindkét mutató a korai (75 év alatti) halálra utal. A listák az egyes betegségekből (pl. ischaemiás szívbetegség, stroke, cukorbetegség és hipertónia) eredő halálesetek felét a megelőzhető halálozások közé sorolják, a másik felét pedig a kezelhető okoknak tulajdonítják, így ugyanazt a halálesetet nem számolják kétszer. A COPD a krónikus obstruktív tüdőbetegségre utal.

Forrás: Eurostat adatbázis (az adatok 2020-ra vonatkoznak).

A LÁTÁSVESZTÉS szenzomotoros SZÖVŐDMÉNYEIT hogyan előzhetjük meg?

Az Ocularis Stroke KORAI FELISMERÉSENEK klinikai jelentősége

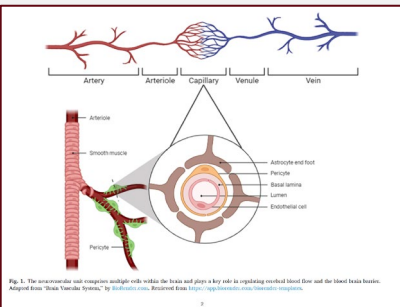
a

Cerebrovascularis- és/vagy Cardiovascularis kórfolyamatokban

Szemtüneteket okozó

- **perfúziós zavar**
- **mikroembólizáció**

**időbeli felismerése és
adekvát kezelése segítheti**

- az (in)komplett egy-, idővel kétoldali **AMAUIROSIS** megelőzésében
- a **TÁRSSZEM OS** kialakulásának megelőzésében
- a progrediáló **DIPLOPIA** differenciál diagnosztikájában

- **cardiovascularis -**
  - **cerebrovascularis -**
  - **hematológiai - thrombogén-**
  - **immunológiai kórfolyamatok**
- mielőbbi kezelésében**
- és a**
- recidívák megelőzésében**

Amita Singh et al Small-vessel disease in the brain. www.sciencedirect.com/journal/american-heart-journal-plus-cardiology-research-and-practice - Vol 27, March 2023, 100277.

Milyen cardiovascularis megbetegedések SZŰRHETŐK KI?

Az Ocularis Stroke KORAI FELISMERÉSÉNEK

klinikai jelentősége a

Cerebrovascularis- és/vagy Cardiovascularis kórfolyamatokban?

OCULARIS STROKE
amaurosis - látásvesztés
kettőslátás- hirtelen kezdettel

előjelezheti

KARDIOLÓGIA BETEGSÉGET

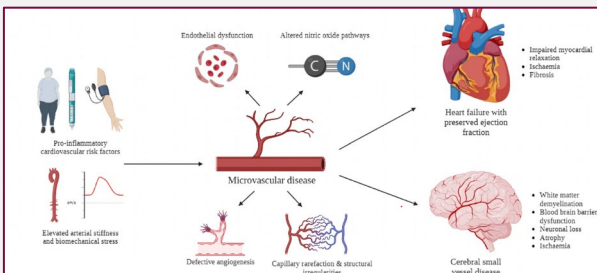
- anatómiai szituáció - közelség : szív pumpa funkciója
- **RITMUSZAVAR** (főként PF), billentyű elégtelenség:
  - potenciális fibrin mikro-thromboembólia forrás
  - perfúziós zavar hypoperfúzió

ANGIOLÓGIAI ELTÉRÉSEKET-ACI ATHEROMATOSIST

- lágymű atheroscleroticus plakk - koleszterin embólus
- inkomplett ACI stenosis,
  - áramlási zavar

THROMBOPHYLIA

- fokozott thrombus képződési prediszpozíció
- veleszületett
  - **szerzett**

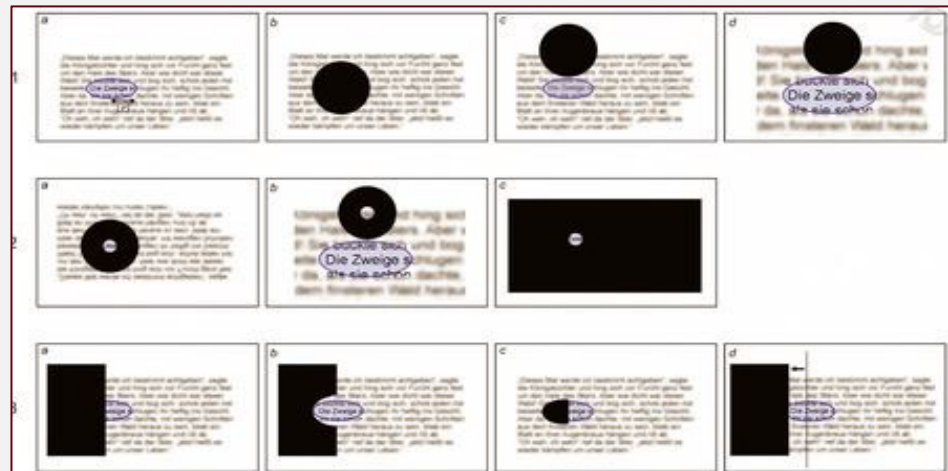
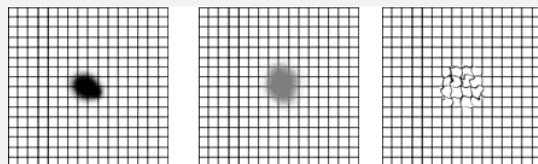
Subclinical atrial fibrillation and the risk of stroke. Healey JS, et al. N Engl J Med. 2012; 366: 120±129. <https://doi.org/10.1056/NEJMoa1105575>
Atrial fibrillation in retinal vascular occlusion disease and non-arteritic anterior ischemic optic neuropathy. Callizo Josef et al. Univ. of Göttingen, Germany, PLOS ONE 2017. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0181766>

AMAUROSIS FUGAX, TVL (ocularis TIA)

Átmeneti látásvesztés (AF-TVL-ocularis TIA)

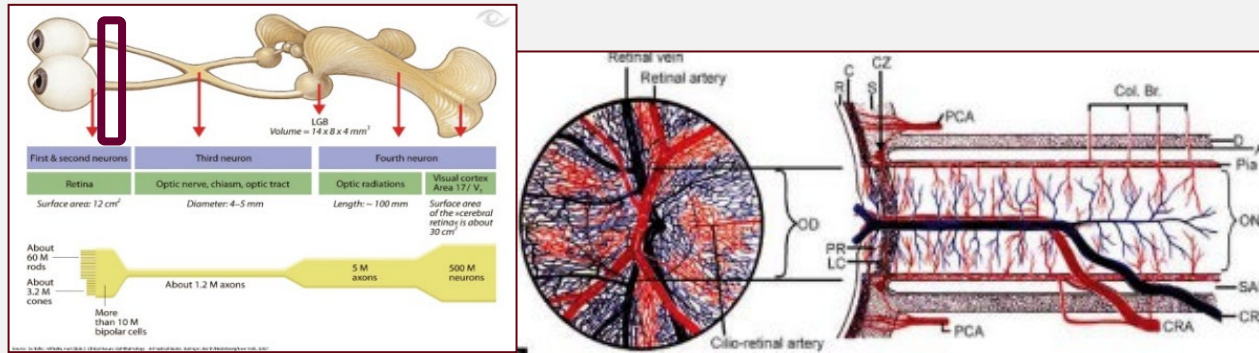
retina+/- látóideg

- egy/kétoldali - hirtelen kezdettel (pre-, retrochiasmális)
- átmeneti de<<<egyre **sűrűbben**
- **centrális** látásvesztés (macula) +/- **perifériás** látótér defektus (centrális látás-megkíméltséggel)
- relatív -abszolút **SCOTOMÁK**
  - **vibráló fényjelenségek,**
- úszkáló és fix kiterjedt **homályok**
- **Obskuráció**-diff dg.:IIH, HIP

OCULARIS LÁTÓIDEG STROKE - LÁTÁSVESZTÉS - látópályarendszer ELÜLSŐ ISCHEMIÁS OPTICOPATHIA (EION-AION/

A látóidegfő - Papilla n.II. - Zinn Haller gyűrű végágainak lacunaris stroke -ja

A **PAPILLA** végartériáinak multiplex perfúziós zavara << mpl. mikroembolizációja

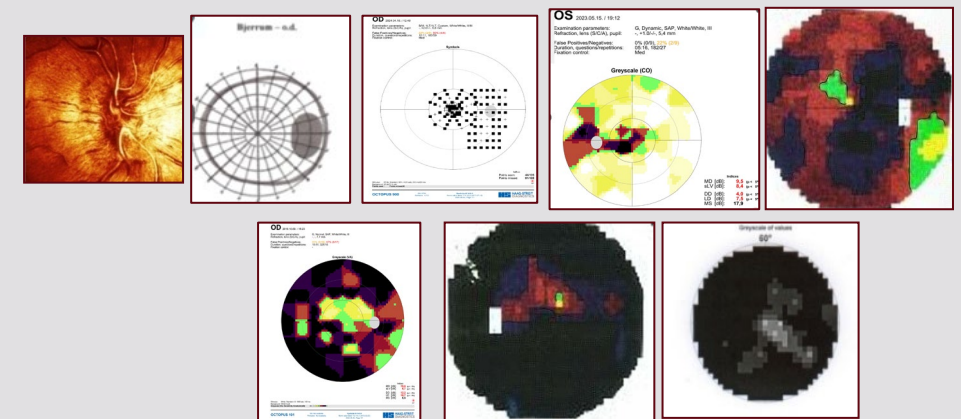
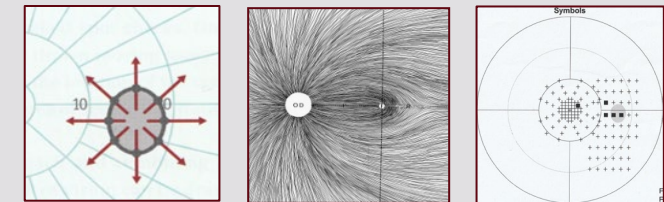
ELÜLSŐ ISCHEMIÁS OPTICOPATHIA (AION)

I. Amaurosis fugaxok: egyre sűrűbben, egyoldali

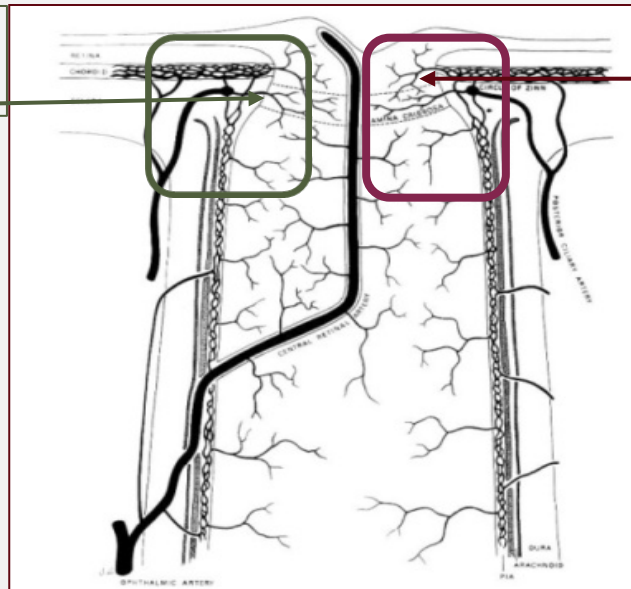
II. Papilla oedema „nagy vakfolt tünet” :

III. Éleshatárú-sápadt papilla :

Centro-coecalis scotoma+nasalis quadrantopia

Arteritises-AION

Non-arteritises-AION

CSVD : NA - AION-AION +/- INTRACEREBRÁLIS NAGYÉR OCCLUSIO : STROKE

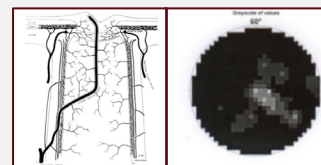
1./ Jobboldali NA-AION : CSVD

2./ STROKE : Occlusio Art. ACM I.d: jobboldali ischaemia: radiatio optica laesio: Baloldali homonym hemianopia

3. Baloldali NA-AION : CSVD

44 éves, férfi, kezelt hypertóniás *prehospitális anamnesis:*

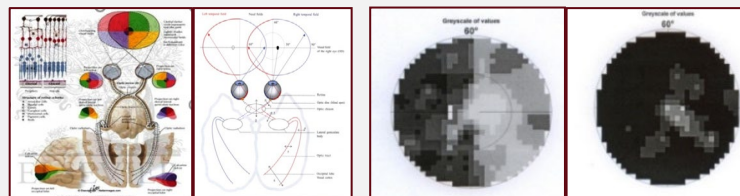
1.STROKE:OS - STROKE : **JOBBoldali NA-AION-2010 előtt?**

2.STROKE: CEREBROVASCULARIS STROKE-2010:

CT-AG: OCCLUSIO ACM I.d.BAL HOMONYM HEMIANOPIA+st.p.NA-ION od.CDS:

Occl.ACI I.d. bifurkációtól & embológén plakkok a bal ACI bifurkációban

**első szisztémás
kezelés
(idő ablakon túli)**

3.STROKE:OS - STROKE : **BALoldali NA AION -2011**

Bal látóidegfő-papilla: mpl. mikroembóliázációja: fájdalomtalan-, gyors látásvesztése

**Újabb
szisztémás
kezelés**

OCULARIS AGYTÖRZSI STROKE

KETTŐSLÁTÁS - szemmozgató központok - agytörzs

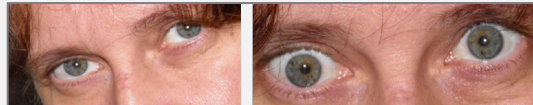
Bevezető tünetek: **diplopia - hirtelen kezdettel**

- átmeneti vagy tartós -
- kevésbé zavaró diplopia - centrális (ATÖ)
- nem tolerálható - perifériás

Ocularis Tilt Reakció(OTR)

Vestibulo - Ocularis Reflex (VOR)
pályaléziók

- **ferde**, nem kompenzáló fejtartás

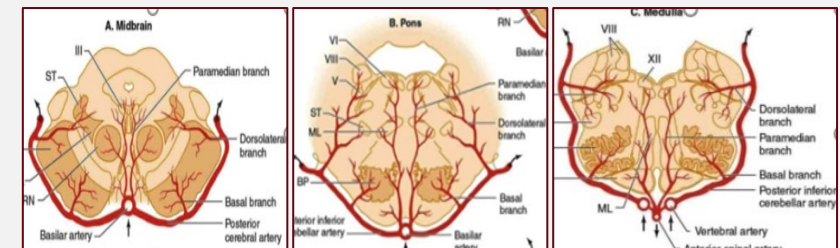
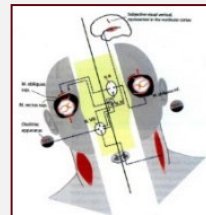
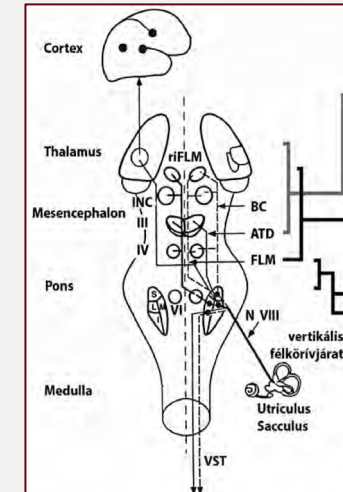
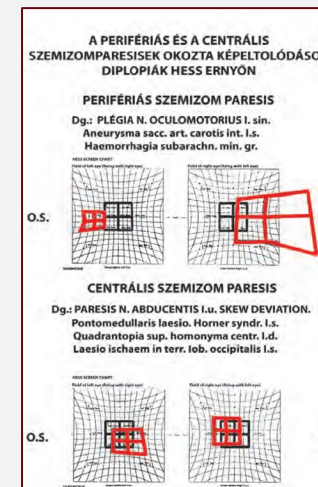
- **horizonto-vertikális szemmozgászavar**,
- **ferde képtolódás** (skew deviation=SD)
- a cyclorotációs szemmozgások zavara

Szemmozgató agyidegi magvak<

Internuclearis pályák >>>

Vestibulo - Ocularis Reflex pályák<<

VOR - THAL magvak >>

TÜNETTAN-video

OCULARIS AGYTÖRZSI STROKE

KETTŐSLÁTÁS -szemmozgató központok -agytörzs

Diagnosztika:n.II - 1 : OCULARIS STROKE - LÁTÁSVESZTÉS

Michael Wall et al., The NORDIC IIH Study Group;

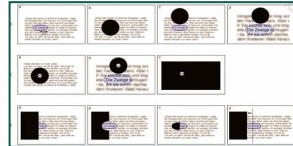
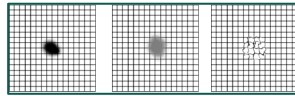
Visual Field Outcomes for the Idiopathic Intracranial Hypertension Treatment Trial . *Invest Ophthalmol Vis Sci.*

2016 Mar; 57(3):805-12.

A látóideg funkciók mérése

Alapvető metodikák

- visus: távolra & közelre
- színlátás, Amsler rács teszt, (újság-könyv)
- pupillomotoros afferens reflex

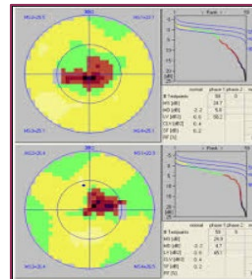

Ingervezető képesség mérése

- kritikus fúziós frekvencia (CFF)
- Elektrofiziológia : ERG-, VEP

Látótér vizsgálata

- konfrontális - betegágy mellett
- Bjerrum ernyő - centrum, vakfolt
- projekciós perimetria (statikus, kinetikus)

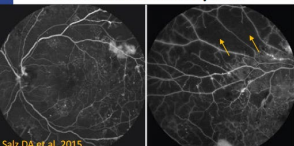
Keringési vizsgálatok

Fluorescein angiográfia (FLAG)

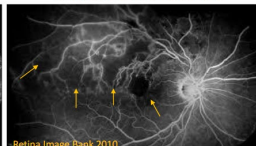
OCT-Angiográfia

Fluoreszcein Angiográfia – FLAG

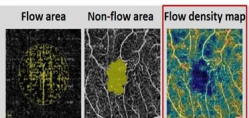
Diabéteszes retinopátia

Retina érelzáródásai

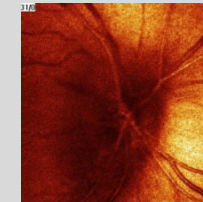
OCT angiagramok kvantitatív analízise: Angio Analytics

A látóideg morfológiai állapota

A szemfenék vizsgálata

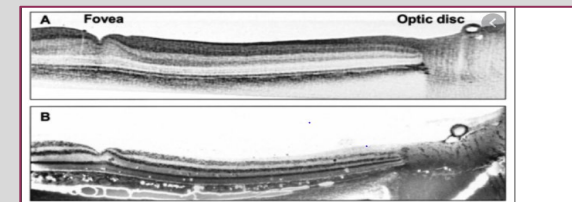
- direkt-,
- indirekt tükrözés

A papilla, a macula, papillomacularis régió vizsgálata

Optikai Coherens Tomográfia (OCT)

Ganglion Sejt komplex: GCC: RNFL+ GCL+IPL

Optical Coherence Tomography Substudy Committee and the NORDIC IIHn Study Group. Papilledema outcomes from the optical coherence tomography substudy of the idiopathic intracranial hypertension treatment trial. *Ophthalmology.* 2015;122:1939-1945.

Diagnosztika:n.II - 2: LÁTÁSVESZTÉS esetén

Michael Wall et al., The NORDIC IIH Study Group;
Visual Field Outcomes for the Idiopathic Intracranial Hypertension Treatment Trial . Invest Ophthalmol Vis Sci.
2016 Mar; 57(3):805-12.

A látó pályarendszer funkcióinak mérése

Alapvető metodikák

- visus: távolra & közelre
- színlátás, Amsler rács teszt, (újság-könyv)
- pupillomotoros afferens reflex

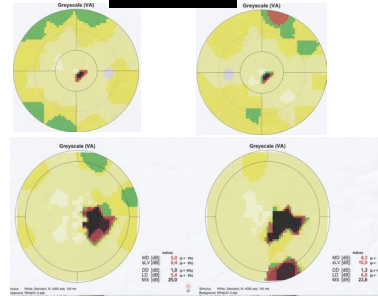
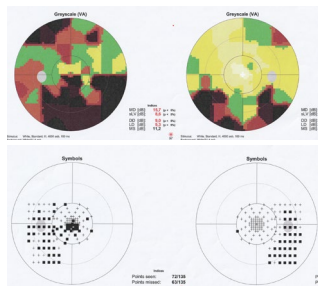
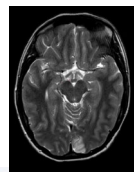
Ingerekető képesség mérése

- kritikus fúziós frekvencia (CFF)
- Elektrofiziológia : ERG-, VEP

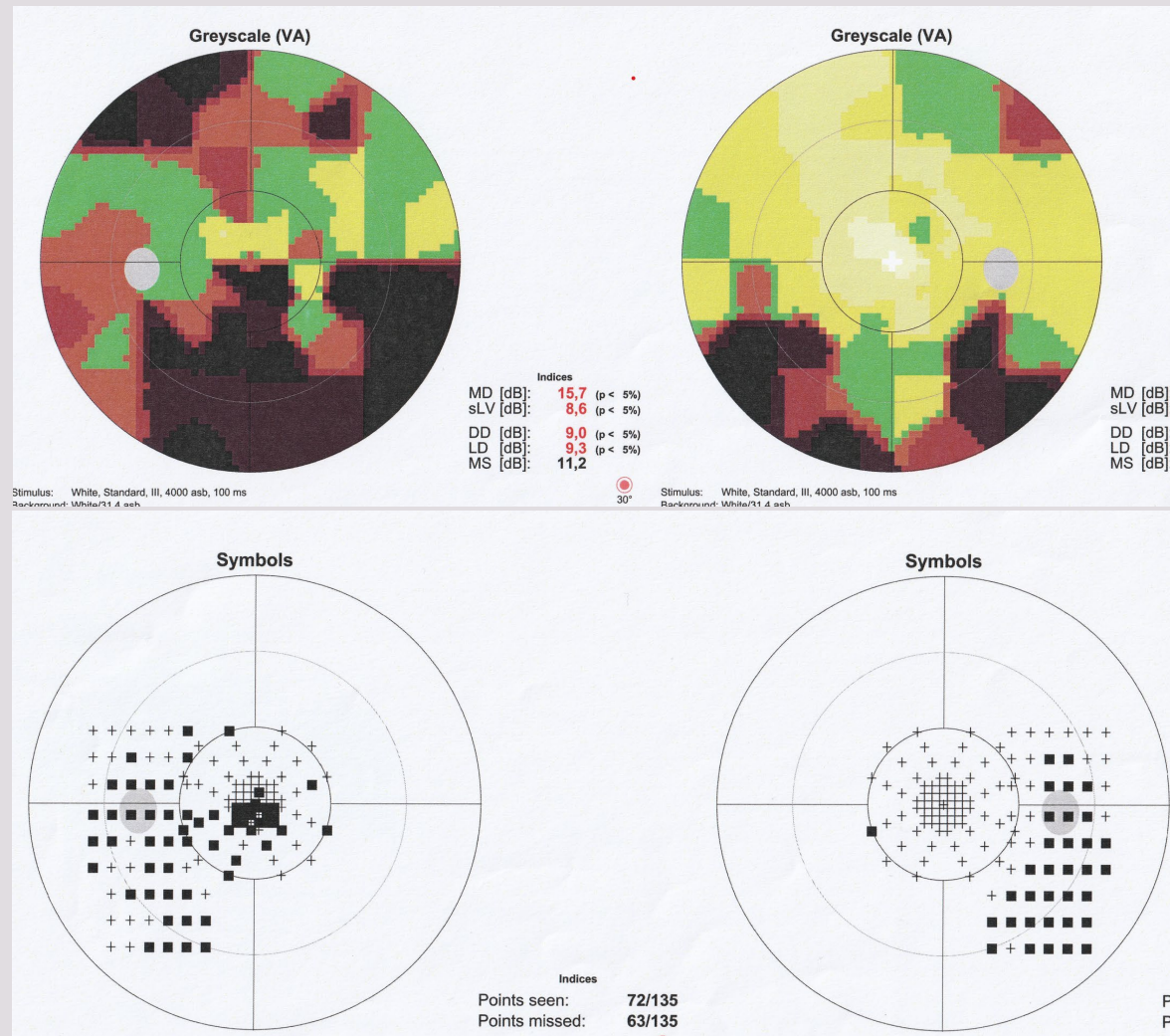

Látótér vizsgálata

- konfrontális-betegágy mellett
- Bjerrum ernyő-centrum, vakfolt
- projekciós perimetria (statikus, kinetikus)

Michael Wall et coll., for the NORDIC IIH Study Group;
Visual Field Outcomes for the Idiopathic Intracranial Hypertension Treatment Trial (IIHTT) Invest Ophthalmol Vis Sci.
2016 Mar; 57(3):805-12.

Diagnosztika:n.II - 3: LÁTÁSVESZTÉS esetén

Michael Wall et al., The NORDIC IIH Study Group;
Visual Field Outcomes for the Idiopathic Intracranial Hypertension Treatment Trial . Invest Ophthalmol Vis Sci.
2016 Mar; 57(3):805-12.

A látó pályarendszer funkcióinak mérése

Alapvető metodikák

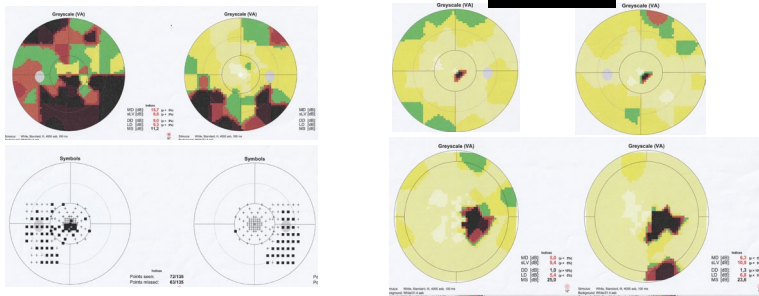
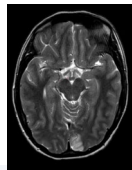
- visus: távolra & közelre
- színlátás, Amsler rács teszt, (újság-könyv)
- pupillomotoros afferens reflex

Ingervezető képesség mérése

- kritikus fúziós frekvencia (CFF)
- Elektrofiziológia : ERG-, VEP

Látótér vizsgálata

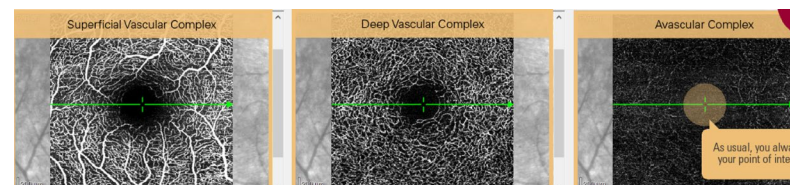
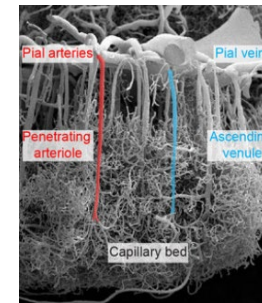
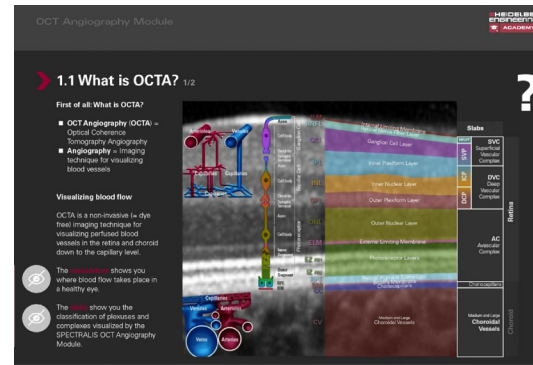
- konfrontális-betegágy mellett
- Bjerrum ernyő-centrum, vakfolt
- projekciós perimetria (statikus, kinetikus)

Michael Wall et coll., for the NORDIC IIH Study Group;
Visual Field Outcomes for the Idiopathic Intracranial Hypertension Treatment Trial (IIHTT) Invest Ophthalmol Vis Sci.
2016 Mar; 57(3):805-12.

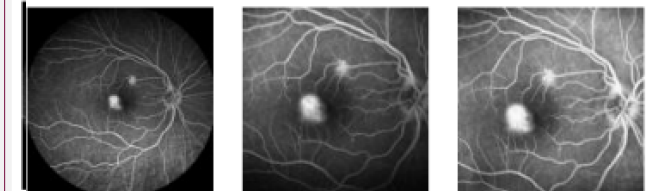
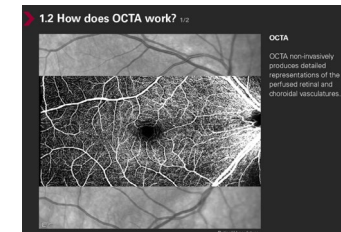
A látó pályarendszer funkcióinak mérése

Keringési vizsgálatok
Heidelberg OCT angiográfia

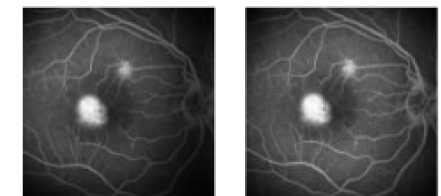

A látó pályarendszer funkcióinak mérése

Keringési vizsgálatok
Heidelberg OCT angiográfia
Fluorescein angiográfia (FLAG)

FA 3:18.43 55° ART FA 4:54.00 30° ART FA 5:15.63 30° ART

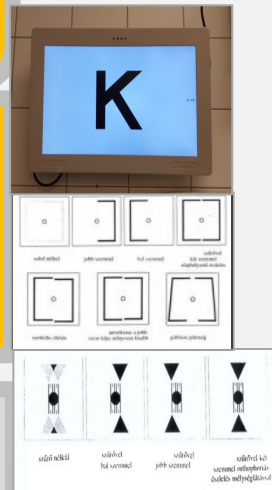
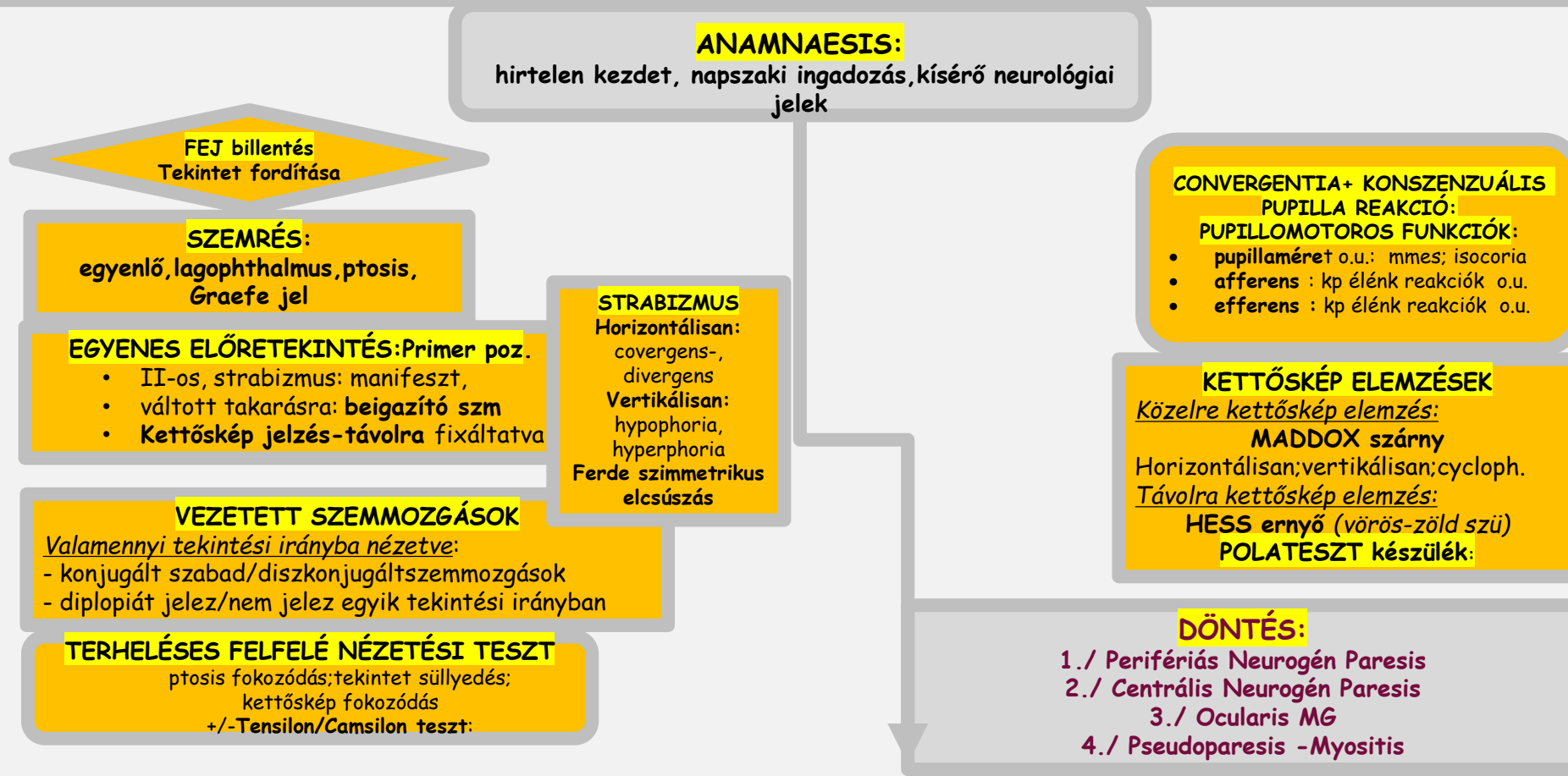
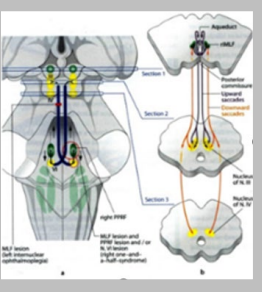

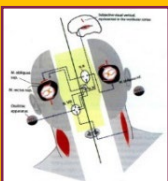
FA 7:42.21 30° ART FA 7:49.39 30° ART

Dg-SZM-01: Diagnosztikai algoritmus - folyamat ábrája

Kettőskép látás-DIPLOPIA, fixációs zavar esetén

Wir sehen, dass die Pupillen auf die Welle der Lichtstrahlen, die durch die Linse fallen, nicht konvergenzfähig sind. Die Pupillen sind zu weit voneinander entfernt, und die Lichtstrahlen treffen nicht auf die Netzhaut. Dies ist ein Zeichen für eine Konvergenzstörung. Die Pupillen sollten sich auf die Welle der Lichtstrahlen einstellen, um die Netzhaut zu treffen. Wenn dies nicht geschieht, führt dies zu Doppelbildern (Diplopie) und Sehstörungen.

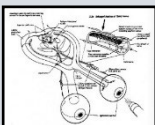

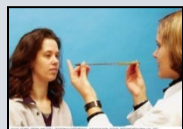
Dg-SZM-02: **KETTŐSLÁTÁS** esetén szemmozgató rendszer vizsgálatai

Tudatzavar, eszméletlen beteg vizsgálati lehetőségei:

- primer szemállás
- szemrések: ptosis, exo-, enophthalmus
- pupillomotoros reflexek:
isocoria - anisocoria
pontin pupillák (ATÖ stroke!)

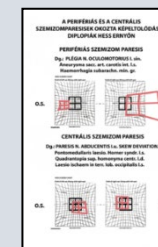

Megtartott tudatállapot: betegágy mellett beigazító szemmozgások (távoli-, közelpontra) vezetett szemmozgások 9 tekintési irányban saccadikus szemmozgások Dokumentálni !!!

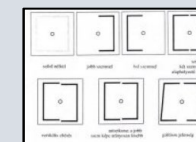
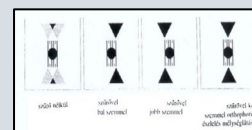
Kettőskép analízis

- Maddox szárny,
- prizma sorozat
- távoli kettőskép tesztje
  - Hess ernyő
  - Polateszt

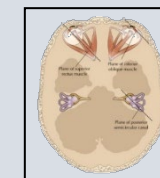

Kettőskép kezelése

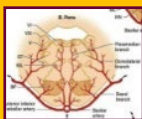
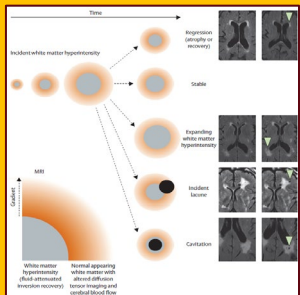
- prizma szemüveggel,
- szemizom műtét

Otoneurology - Neurology - Neuro - Ophthalmology Elektrooculography (EOG) Vestibuloocular reflex dg. Optokinetic nystagmus

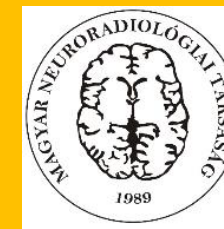

Thomas Eggert Eye Movement Recording : Methods
(From: A Straube, U Büttner: Neuronal Control of Eye Movements,
Neuroophthalmology, 15-34.
Karger. 2007)

Diagnosztika - neuroradiológia - MR, MR AG - A stroke képalkotó diagnosztikája.
Ocularis stroke - Stroke látópálya rendszer - agytörzsi végartériák lacunaris infarctusa
 (Small Vessels Disease - SVD; lacunar infarcts)
 Binswanger encephalopathia

(Prof. Dr. Barsi Péter engedélyével)

SVD jellegzetes MR jelei:

- **multiplex lacunaris infarctusok** (<1,0 cm)
- **a mély fehérállományi penetráló artériák infarctusa**
- **„watershed zone infarct disease”**

Predilekciós régiók: (a penetráló végartériák infarktusai)

- **putamen, thalamus,**
- **subcorticalis mély fehérállomány,**
- **periventricularisan - leukoaraiosis**

Okok

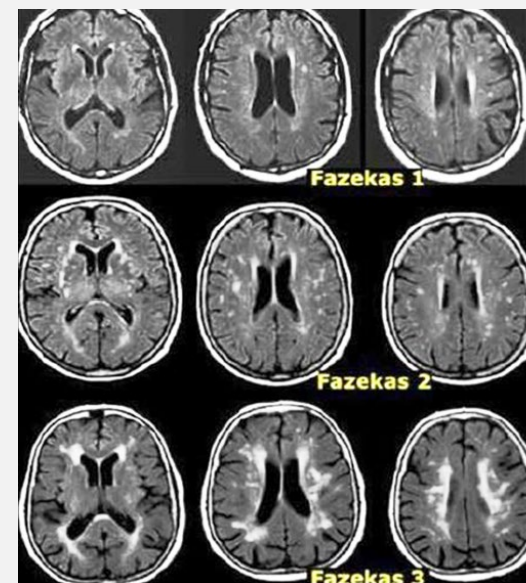
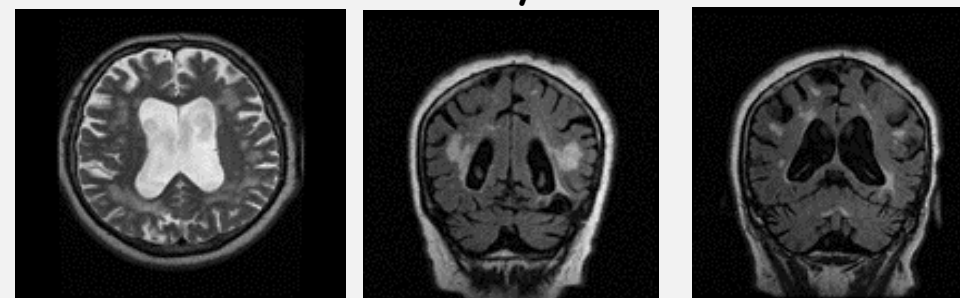
- **hypertónia,**
- **atherosclerosis**
- **kardiogén mikroembóliázció**

Ocularis stroke - MR: 54,6% - (514 beteg adatai)

•Evidence-based guideline: **The role of diffusion and perfusion MRI for the diagnosis of acute ischemic stroke.** Report of the Therapeutics and Technology Assessment Subcommittee of the American Academy of Neurology; *Neurology*® 2010;75:177-185

•Neurology® Web site at www.neurology.org

CSVD: Vascularis Encephalopathia korai MR jelei és osztályozása

ENYHE

KÖZEPES

SÚLYOS

Az agy funkcionális Mágneses Rezonancia Spektroszkópiája (fMRS)

az agy mély fehér állományában dg: CSVD

Egyfajta rezonanciaspektrumot szemléltetnek

1. HAGYOMÁNYOS MRS:

a spektrum csúcsok alatti területei az anyagcseretermékek relatív koncentrációját és/vagy arányát mutatják

2. Az agy FUNKCIONÁLIS MÁGNESES REZONANCIA SPEKTROSZKÓPIÁJA (fMRS)

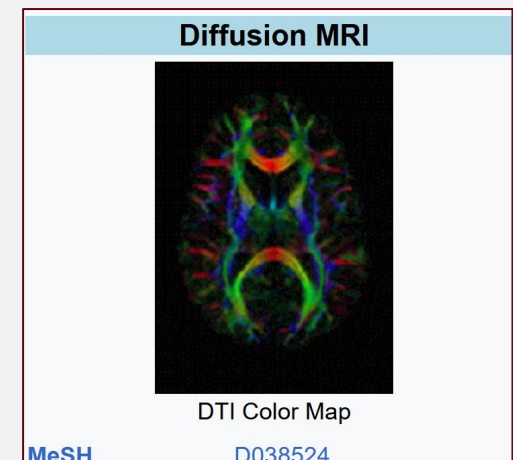
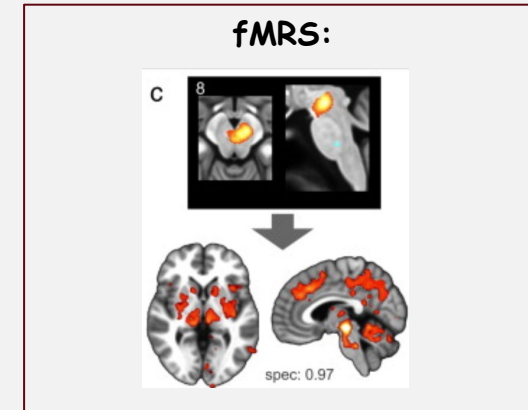
az agy működése közben több spektrumot tud detektálni

3. Az agy FUNKCIONÁLIS DIFFÚZIÓ-SÚLYOZÁSÚ SPEKTROSZKÓPIÁJA (fDWS):

Az agyi anyagcsere diffúziós tulajdonságainak azonosítására szolgál agyi aktiváció közben

Segít azonosítani az anyagcsere-folyamatok dinamikáját :

- eseményhez kötött folyamatra vonatkozóan
- időbeli felbontásos technikával...

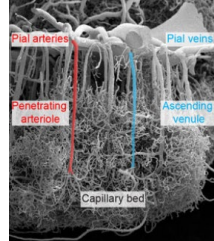
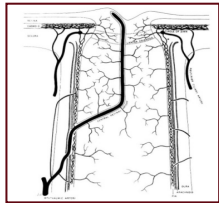
TERÁPIÁS javaslat

a Magyar Kardiológiai és a Magyar Stroke Társaság felé : Az OCULARIS STROKE akut és krónikus fázisainak szisztémás kezelésére

https://mkardio.hu/info.aspx?sp=451&web_id= www.mst.hu

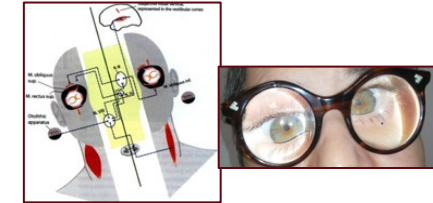
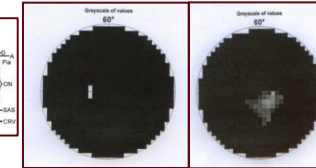
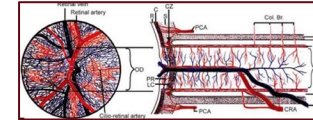
Amita Singh et al Small-vessel disease in the brain.

www.sciencedirect.com/journal/american-heart-journal-plus-cardiology-research-and-practice

The neoneurovascular unit comprises multiple cells within the brain and plays a key role in regulating cerebral blood flow and the blood brain barrier

Brain Vascular System" by BioRender.com.
<https://app.biorender.com/biorender-templates>

1./ Mit előz meg a SVD (IC Lacunaris Infarctus Betegség) +/- NA-AION Lysis +/-AOC kezelése?

- SZENZOROS tünetek: STR - OS
- MOTOROS tünetek: STR - OS
- Izolált SZENZOMOTOROS tünetek - STR-OS
- Vascularis Dementia, Dysarthria, ataxiás hemiparesis...

1./ Milyen SZENZOMOTOROS léziók előzhetők meg az akut NA-AION -ATÖ lysis kezelésével ?

- Látópályarendszer: egy/kétoldali (in)komplett vakság
- Motoros rendszer: hirtelen kezdetű diplopia, vertigo, tudatzavar,

2./ Hova sorolhatjuk a látás SZENZOMOTOROS rendszerének ischaemiás stroke betegségét : SVD?(56,4%)

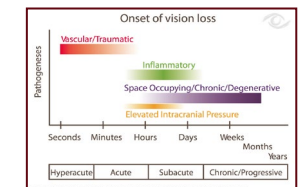
2./ A pathomechanizmusok dg.: - etiológia-specifikus terápiája, mint a lysis terápiát, minél korábbi alkalmazásával a folyamat reverzibilálható...

3./ Az időablak:

Milyen időablakon belüli lysis kezeléstől remélhetünk hatékonyságot?

3./ Időablak:

Retina ág-, törzsembólia: mp, percek
NA-AION-: 4-5 órán belül, napok?

TERÁPIÁS PROTOKOLL JAVASLAT MST - MKT& Aritmia és Pacemaker Munkacsoport ajánlásai alapján
 Ocularis Stroke : NA-AION, AGYTÖRZSI KERINGÉS ZAVAR (mikroangiopathia)
 - akut fázisában

BEAVATKOZÁSI JELLEGE	TERÁPIÁS PROTOKOLL	
NEURO - INTERVENCIÓ	Microangiopathiák esetében - NEM jön szóba	
THROMBOLYSIS	Ocularis Stroke: artériás thrombolysis: Rekombináns Szöveti Plasminogén Aktivátorral (ALTEPLASE Injection E.P.(rt-PA-Recombinant Human Tissue Plasminogen Activator Injection) Thrombolysis in acute stroke patients with cerebral small vessel disease Leonardo Pantoni Cerebrovasc Dis . 2014;37(1):5-13. doi: 10.1159/000356796. Epub 2013.	Időablak: 0-4,5 óra
ANTIKOAGULÁNS terápia 	1. Alacsony molekulásúlyú : Heparin inj. (LMWH) 2. <u>Orális Anticoagulánsok (OAC)</u> 2.1. Tradicionális OAC: Acenocoumarin tbl., Marfarin tbl. 2.2. Új orális AC (NOAC) (orális anti-Xa, anti-IIa) Rivaroxaban - XARELTO tbl. / Dabigatran - PRADAXA tbl. Apixaban - ELIQUIS tbl. / Edoxabán - LIXIANA tbl. European Heart Journal (2024) 45, 3314-3414 https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae176 ESC GUIDELINES Embolic Stroke, Atrial Fibrillation, and Microbleeds. Is There a Role for Anticoagulation? Hans-Christoph Diener, MD; (Stroke. 2016;47:904-907.) http://stroke.ahajournals.org	Időablak: 0-4,5 óra (4,5-9 óra)
ANTIAGGREGÁCIÓT eredményező kezelések	TAG: 1-300 mg/nap, 48 órán belül	Időablak: 0-48 órán belül
KIEGÉSZÍTŐ szisztémás kezelési lehetőségek	• mikrocirkulációt javító • diuretikus, oedéma csökkentése • antidiabetikus etc	Időablak: 0-órától

KEZELÉSI LEHETŐSÉGEK

a tromboembóliás megbetegedésekben (Nemzetközi és hazai ajánlások)

Magyar Stroke Társaság

<https://stroketars.hu/info.aspx?sp=56>

European Stroke Organisation (ESO)

<https://eso-stroke.org/guidelines/eso-guideline-directory/>

Magyar Kardiológusok Társasága

European Society of Cardiology

American College of Cardiology

<https://mkardio.hu/info.aspx?sp=451>

<https://www.escardio.org/Guidelines/>

European Heart Journal (2024) 45, 3314-3414

<https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae176>

ESC GUIDELINES

2024 ESC Guidelines for the management of Atrial Fibrillation developed in collaboration with the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS). Developed by the task force for the MANAGEMENT OF ATRIAL FIBRILLATION of the EUROPEAN SOCIETY OF CARDIOLOGY (ESC), with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA) of the ESC. Endorsed by the European Stroke Organisation (ESO) /3341-3353;3367;3370-3371/

American Stroke Association
AHA Journal - Stroke

<https://www.stroke.org/en/professionals/stroke-resource-library>

<https://www.ahajournals.org/journal/str>

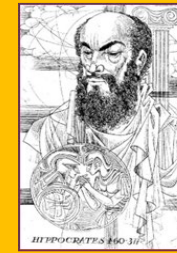
American Heart Association
Stroke AHA / ASA

<https://professional.heart.org/en/guidelines-and-statements>

https://x.com/strokeaha_asa/

**OCULARIS
STROKE**
konszenzus
(amaurosis
prevenció)

TEAM OCULARIS-STROKE

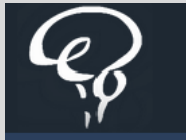
MAGYAR NEUROLÓGIAI TÁRSASÁG
(NEURO-OPHTHALMOLÓGIAI SZEKCIÓ)

**MAGYAR STROKE TÁRSASÁG MST
& NEURO-SZONOLÓGIAI SZEKCIÓ**

MAGYAR IDEGSEBÉSZETI TÁRSASÁG

**MAGYAR NEURORADIOLÓGIAI
TÁRSASÁG**

OMSZ

**MAGYAR KARDIOLÓGUSOK
TÁRSASÁGA &
Aritmia és Pacemaker Munkacsoport**

**MAGYAR THROMBOSIS & HAEMOSTASIS
TÁRSASÁG**

MAGYAR SZEMORVOS TÁRSASÁG
NEURO-OPHTHALMOLÓGIAI SZEKCIÓ

MAGYAR SZEMORVOSTÁRSASÁG
SOCIETAS OPHTHALMOLOGICA HUNGARICA

KÉRDÉS FELVETÉSEK, DILEMMÁK, JAVASLATOK ?

CSVD - OS és PF közötti ok-okozati összefüggések?

Silent PF és néma Stroke

Lysis, Antikoagulálás mikor, mit meddig, ki állítja be akut fázisban, ki gondozza a beteget??

I. ETIOPATHOMECHANIZMUS : PF és CSVD + OCULARIS STROKE:

- Az ok: elsődlegesen szívritmus zavar - intracerebralis végartériás keringési zavar?
AZAZ
  - Perfúziós zavar és/vagy multiplex mikroembólizáció?
  - VASCULARIS DEMENTIA - VAKSÁG - DIPLOPIA megelőzhető-e?
- A progrediáló szívritmus zavarok, pumpa funkció csökkenés adekvát kezelésével?

*

II. SZUBKLINIKUS RITMUSZAVAROK korai differenciál diagnosztikája - a látászavarok HÁTTERÉBEN?

- MR: SVD- LACUNARIS INFARCTUSOK predilekciós helyein az MR korai betegség fázisban még indirekt bizonyíték, a nagyszámú lacunák a krónikus, alig befolyásolható állapotot jelzi (közvetett bizonyíték)
  - PF multifaktoriális +/- RF-ok időben célirányos kezelése

*

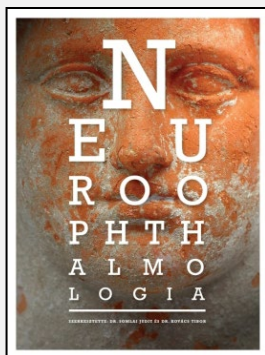
III. CSVD és OS új TERÁPIÁS javaslatok : MI A JÖVŐ?

- Szisztémás - etiológia specifikus & kombinált terápia:
  - Kardiológiai oki- antiaritmiás kezelés
    - Thrombolysis - időablak
  - Antikoaguláns kezelés (LMWH,NOAC +/- TAG)

*

IV. GUIDELINE MÓDOSÍTÁS, nagy betegcsoporton kiterjesztett TEAM vizsgálata javasolt Szisztémás - Etiológia Specifikus & Kombinált Terápia Javasolt!

NEUROOPHTHALMOLOGIA - Neuro-Ophthalmology- könyv /NOSZA, Springer/

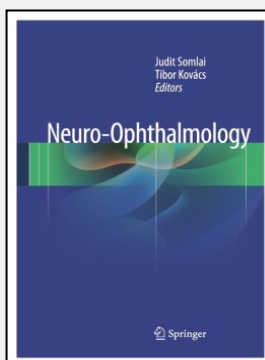

NEUROOPHTHALMOLOGIA
2012. - NOSZA Alapítvány

<http://www.nosza.eu/nokonyv>

Lektorálták:

- Prof. Dr. Csiba László,
- Prof. Dr. Janáky Márta Ph.D., habil.
- Dr. Szegedi Norbert

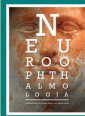
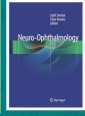
NEURO-OPHTHALMOLOGY
2016. - Springer Int. Publ.

<http://www.springer.com/gp/book/9783319289540>

Reviews:

- Prof. L. Csiba (HUN),
- Prof. N.R. Miller (USA),
- Prof. J. Flammer (Schweiz)

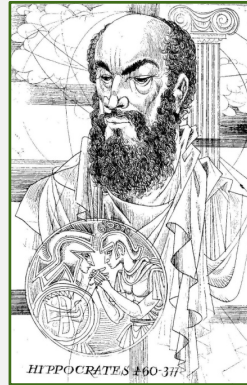
„Örök dilemmánk, hogy mi a nehezebb:
Egy sohasem látott világot elképzelni,
vagy
a látott világot elveszíteni, illetve
azt feldolgozni, hogy a látás élménye sohasem tér vissza.
Nem szabad ebben dönteni, csupán empátiánk
vezérelhet.”

		NOSZA.eu		
Címoldal		Neuro-Ophthalmologia kézikönyv magyar nyelven:		
Rólunk		Szerkesztő: Somlai Judit, Kovács Tibor Terjedelm: 900+ oldal Formátum: elektronikus (pdf)		
Kézikönyv		INGYENESEN LETÖLTETHETŐ és NYOMTATHATÓ További információ...		
Kapcsolat		Neuro-Ophthalmology handbook is available in English.		
Publikációk		Editors: Somlai, Judith & Kovács, Tibor Pages: 700+ pages Format: printed book (hardcover), ebook, MyCopy (printed ebook)		
Technikai oldal		More info... Order here...		

<http://www.nosza.eu/nokonyv.php>

Köszönet az 52! MAGYAR társszerzőknek és az Ő segítőiknek!

HOLISZTIKUS szemlélet

Harold P. Adams et col.

GUIDELINES for the EARLY MANAGEMENT of ADULTS with ISCHEMIC STROKE

A Guideline From the: American **Heart** Association/
American **Stroke** Association Stroke Council,
Clinical **Cardiology** Council,

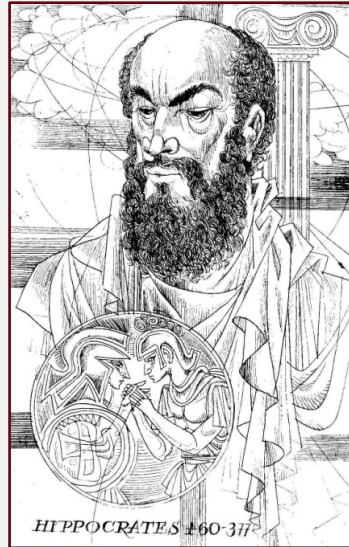
Cardiovascular Radiology and Intervention Council

Atherosclerotic Peripheral Vascular Disease and

Quality of Care Outcomes in Research Interdisciplinary Working Groups

Stroke: **2007**;38:1655-1711. AHA/ASA Guideline

HOLISZTIKUS szemlélet - TEAM

Köszönöm
a megtisztelő figyelmet és a lehetőséget!

dr@SomlaiJudit.hu
SomlaiJudit.hu

nosza.eu
nosza.eu/nokonyv